

Història de la filosofia

Sèrie 1

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

—El nostre principi que deia que el qui per naturalesa és sabater ha de fer sabates i no pas res més, i el qui és constructor, construccions, ha resultat ser una semblança de la justícia; i, per això, ens ha estat profitós.

—Ho sembla.

—I la justícia sembla una cosa d'aquesta mena, però no pel que fa a les accions exteriors de l'home, sinó en relació amb l'activitat interior, de cara a l'individu en si mateix. L'home just no permet que cap de les parts de la seva ànima faci allò que és propi de les altres, i tot posant ordre en la seva pròpia casa, amb domini d'ell mateix i amb disciplina, està en pau amb ell mateix, i posa les tres parts en concòrdia, ordenadament com els tres termes d'una harmonia, el to baix, l'alt i el mitjà, i els que hi hagi encara entre aquests. Quan ho hagi enllaçat tot en un to temperat i ple d'harmonia, i sigui una unitat i no una multiplicat, aleshores podrà fer allò que li calgui fer, ja sigui treballar per enriquir-se, o tenir cura del seu cos, o actuar en política. En tots aquests afers anomenarà justa i bona l'acció que produeix i conserva aquest estat de l'ànima, i anomenarà saviesa el saber que inspira aquesta acció; contràriament, anomenarà injusta l'acció que destrueix aquest estat, i ignorància l'opinió que inspira aquesta acció.

—Tens tota la raó, Sòcrates —va dir ell.

—D'acord —vaig dir—; crec que no es diria que mentim si afirmem que hem descobert l'home just i la ciutat justa i la justícia que hi ha en ells.

PLATÓ. *La República*, llibre IV

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents:

[1 punt]

a) «accions exteriors de l'home»

b) «la seva pròpia casa»

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text i les raons de Plató per a afirmar-la: «hem descobert l'home just i la ciutat justa». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Plató que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

4. Compareu la concepció de Plató sobre l'ànima (o el jo) amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]

5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Les persones especialment dotades i preparades per a poder gestionar els assumptes que són d'interès públic no sols haurien de tenir l'oportunitat, sinó que tenen l'obligació moral, de dedicar-se a la política (si no hi ha altres persones tant o més ben preparades que elles que s'hi dediquin), encara que fer-ho els suposi tenir menys guanys econòmics o haver d'afrontar, a vegades, riscos personals.» Responen d'una manera raonada.
[2 punts]

OPCIÓ B

És evident que Adam, amb tota la seva ciència, mai no hauria estat capaç de *demonstrar* que el curs de la natura hagi de continuar sent uniformement el mateix i que el futur hagi de ser conforme al passat. Allò que és possible no es pot mai demostrar que sigui fals; i és possible que el curs de la natura pugui canviar, perquè podem concebre aquest canvi. Encara aniré més lluny i afirmaré que Adam no podria ni tan sols provar amb algun argument probable que el futur hagi d'estar en conformitat amb el passat. Tots els arguments probables es construeixen precisament sobre aquesta suposició, és a dir, que hi ha conformitat entre el futur i el passat, i per tant mai no poden provar-la. Aquesta conformitat és una *qüestió de fet*, i, si cal provar-la, no admitem cap prova que no vingui de l'experiència. Però la nostra experiència del passat no pot ser prova de res de cara al futur, a menys que ja suposem que hi ha semblança entre passat i futur. Aquesta és, doncs, una qüestió que no admet prova de cap mena i que donem per descomptada sense cap tipus de prova.

David HUME. *Resum del 'Tractat de la naturalesa humana'*

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents:
[1 punt]
a) «demostrar»
b) «allò que és possible»
3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text i les raons de David Hume per a afirmar-la: «Aquesta és, doncs, una qüestió que no admet prova de cap mena i que donem per descomptada sense cap tipus de prova.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]
4. Compareu la concepció de Hume sobre el paper dels sentits en el coneixement amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Només puc conèixer allò que es pot comprovar fent una observació o un experiment empíric.» Responeu d'una manera raonada.
[2 punts]

Institut
d'Estudis
Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés